

LUNATICA ALS 4 GATS

Raquel Rabadán entrevista a Noemí Carrau Gual

De Barcelona a Venècia, per què?

Venècia em va embruixar des del primer dia que la vaig veure en el típic viatge de fi de curs a la "Bella Itàlia". Aleshores jo tenia 16 anys. Recordo que amb l'escola vam fer una "visita Express", més curta que el cafè sol, doncs només teníem unes poques hores per explorar aquell paradís que recomanen totes les guies de viatges. Venècia sempre apareix envoltada d'una aura de misteri i romanticisme però, més enllà dels tòpics i les imatges de postal, té una forta atracció magnètica que t'atrapa inexplicablement.

Va ser amor a primera vista: tenia l'estranya sensació de caminar desperta en un somni. No em sentia perduda en el laberint de cases i carrers, al contrari, per mi va ser com un retrobament amb alguna cosa que buscava des de feia temps, sense saber-ho. Era només una intuïció, però una veueta dins meu em deia que aquell lloc seria especial per a mi... i vaig decidir que havia de tornar amb més temps i més calma.

Així doncs, quan es va presentar l'oportunitat d'estudiar a l'estranger amb una beca Erasmus ja tenia clar quin seria el meu destí.

De quina manera conceps l'Art?

Per mi l'Art és un viatge interior, una finestra oberta a l'autoconeixement que despulla l'ànima amb un joc de miralls i subtils transparències. És l'expressió sincera del que porto a dins i la màgia de compartir amb els altres el que he descobert.

A través de l'Art em dedico a pessigar la imaginació per despertar la Fantasia d'aquells que encara tenen la mirada curiosa i somiadora d'un nen. La creativitat és una qualitat innata que desapareix quan deixem de mirar els estels.

Els artistes no han perdut mai la capacitat d'observar i admirar tot el que els envolta. Caminen per la vida amb una sobredosi de sensibilitat, desafiant els límits de la percepció i explorant els colors de les emocions. L'Art és un llenguatge que parla directament al cor... un pensament agafat al vol que obre nous horitzons i ens obliga a mirar les coses des d'una altra perspectiva.

L'Art és expressió individual i a la vegada un reflex de la societat. La nostra generació estarà marcada per la crisi, però confio en que aquesta portarà una gran onada de creativitat. En temps difícils, l'Art allibera la ment i ens convida a reflexionar.

Com és el teu procés creatiu?

El punt de partida és un sentiment, un color, una idea abstracta que no té forma. Sovint recopilo fotografies, textos, retalls de diari, música... tot allò que em pugui servir d'inspiració per il·lustrar la idea que tinc al cap.

Amb el material trobat, inicio un detallat procés d'anàlisi i interpretació mentre vaig escrivint apunts improvisats, com un detectiu que intenta reconstruir l'escena d'un crim. L'objectiu d'aquesta recerca és allunyar-me dels tòpics: conèixer l'imaginari col·lectiu i fer un gir de 90° aportant la meua visió personal. És un procés intuïtiu, semblant a les tècniques que utilitzaven els surrealistes, que crea relacions entre diferents elements en base a l'atzar i la pròpia experiència.

Amb les peces del trencaclosques, vaig composant el mosaic de sensacions damunt del paper. Construeixo la imatge des de dins, necessito visualitzar-la fins que esdevé real en la meua ment. Començo a dibuixar i entro en una mena de trànsit... el temps s'atura i viatjo amb les ales de la imaginació a un món on tot és possible. És una sensació màgica, irresistible i perillosament adictiva. Les meves mans van descobrint les línies del dibuix una a una... i aleshores m'adono que sempre han estat allà, invisibles al ulls, esperant aquell precís moment per sortir a la llum.

Cada nova creació és un repte fascinant. El desenvolupament de la idea és per a mi la part més interessant, més enllà del resultat final. Per això documento tot el procés creatiu a través de fotografies que mostren pas a pas com neixen les imatges.

Quins són els materials amb els quals més t'agrada treballar?

Sento debilitat pels llapis de colors. És primer material que vaig tenir a les mans per començar a dibuixar i el que millor conec, doncs és l'utilitzo des de ben petita. M'atreuria a dir que abans de parlar vaig aprendre a dibuixar.

M'agrada treballar amb materials senzills i reconec que últimament compro més en ferreteries i mercats de segona mà que en botigues de Belles Arts. M'atrauen els suports naturals com el paper, la fusta i el metall que permeten utilitzar infinitat de tècniques i materials.

També faig "collages" amb materials reciclats: recupero cartrons d'embalatge, collecciono textures de paper de diaris i revistes, el cartró ondulat de les capsas de galetes, el paper d'alumini dels productes làctics, retalls de roba, etc. M'agrada donar una segona vida a als materials, estic sempre oberta a l'experimentació, en constant recerca i evolució.

Quan dono forma a les idees segueixo el principi de l'energia on tot es transforma i aquí jo afegiria que la matèria no és rica ni pobre, sinó potencialment creativa.

Quins són els teus referents?

És difícil anomenar tots els artistes que han influït d'alguna manera en la meua obra. Repassant la Història de l'Art diria que hi ha obres que et marquen... o millor dit, mirades! Sobretot, quan tens l'oportunitat de contemplar-les de ben a prop.

Admiro el moviment en les pinzellades de van Gogh, l'harmonia dels colors de Kandinsky, la melancolia i la soledat de Friedrich, l'atmosfera màgica de Turner, les escenes mitològiques que es poden veure a l'interior de les esglésies, les temàtiques del Romanticisme, la llum dels impressionistes, les dones pèl-roges de Klimt i Schièle, els malsons de Fuseli, Goya i Munch, l'excentricitat i la tècnica impecable de Dalí, la infantil cal·ligrafia de Miró, el caràcter de Picasso, les formes orgàniques de Gaudí, la concepció de l'espai de Rodin, Gargallo i Calder, les sublimes instantànies de Madoz, entre molts d'altres.

El meu interès se centra en els moviments d'avantguarda. Si m'hagués de fer una autocrítica, acadèmicament parlant, diria que la meua obra està marcada per una forta tendència surrealista amb algunes pinzellades cubistes. El món dels somnis i la psicoanàlisi sempre m'han fascinat, doncs considero que l'Art està estretament relacionat amb l'estat mental de la persona. I el cubisme m'atrau perquè ens obliga a mirar les coses des de diferents punts de vista. Però no m'agrada classificar l'Art en categories, doncs cada artista és únic.

L'estil es va formant a partir del nostre bagatge personal d'experiències viscudes. Ara bé, no només ens influeixen els grans artistes de tots els temps, la inspiració emana de tot el que ens envolta. En el meu cas, segur que els dibuixos animats de Walt Disney i els llibres infantils il·lustrats també formen part d'alguna manera en les meves creacions.

Què et consideres més il·lustradora o pintora?

Il·lustradora. Cada imatge és una petita història. Sovint escric breus relats que acompanyen els dibuixos. Són textos poètics força abstractes, doncs no es tracta de revelar tots els secrets, sinó que m'agrada conservar un punt de misteri que pugui donar lloc a diverses interpretacions. No importa si l'espectador veu el mateix que jo o s'imagina la seva pròpia pel·lícula. El que m'interessa és que les imatges no deixin indiferents, doncs l'Art és, per damunt de tot, comunicació.

Els llibres van néixer per transmetre idees i fer la paraula perdurable. Són pensaments de paper, una finestra oberta al món que crea una realitat paral·lela.

Sempre he pensat que les imatges i les paraules formen un bon tàndem perquè són dos llenguatges diferents que es complementen. La il·lustració il·lumina el camí allà on no arriben les paraules. Va més enllà del sentit literal i descriptiu, aportant nova informació a través de la metàfora.

La meua passió pels llibres em va portar a crear Nacasona, una petita casa editorial de llibres d'artista. Són exemplars únics i fets a mà que m'han permès il·lustrar les meves pròpies històries. M'agrada experimentar amb el format i els materials, pensar noves formes de lectura. També he col·laborat amb diferents escriptors fent edicions limitades.

Quan començo un nou dibuix, imagino que és la pàgina d'un llibre que encara no s'ha escrit.

En quina disciplina et sents més còmode?

Dibuixar és el que més m'agrada: veig el món a través d'imatges i els llapis de colors s'han convertit en els meus companys de viatge.

El traç del llapis és una forma d'escriptura que està directament connectada amb el pensament. Considero que el dibuix és la base de l'expressió artística. La primera manifestació espontània on les idees viatgen de la ment al paper, sense intermediaris.

També em fascinen les diferents tècniques de gravat: des de l'aiguafort fins a la xilografia que he practicat exhaustivament durant els meus estudis de Belles Arts. És una disciplina que requereix molta paciència i dedicació. El treball amb els àcids és una pràctica gairebé mística!

Gravat i dibuix eren la meva especialitat. Recordo que em passava hores treballant al taller amb les mans sempre tacades de tinta i olor de dissolvent. És el que més enyoro de la universitat!

Avui en dia la línia que separa les diferents disciplines és cada cop més fina. Sorgeixen noves tècniques i es tendeix a la fusió dels llenguatges. Confesso que no sóc amant de les noves tecnologies, de fet, potser sigui de les poques persones que encara treballin amb les mans! Però necessito aquest temps per reflexionar sobre la imatge que estic creant.

Actualment estic experimentant una tècnica mixta on la precisió del dibuix i l'espontaneïtat del gravat poden conviure i enriquir-se l'una de l'altra.

Fins a quin punt t'ha marcat la ciutat dels canals?

Venècia és per a mi una font d'inspiració inesgotable. He de dir que ha canviat completament la meva percepció de la realitat i ha influït de manera decisiva en la temàtica de les meves obres. De fet, Venècia ha sigut parada obligatòria en la biografia de molts artistes: pintors, escriptors i músics de tots els temps s'han inspirat amb els colors de les cases i la màgia dels canals.

El dibuix a l'aire lliure m'ha marcat de manera irreversible. Vaig començar dibuixar al carrer per al meu treball de recerca a l'Accademia di Belle Arti. El dibuix era una forma d'explorar Venècia: volia conèixer tots els racons, observar cada detall, per descobrir la veritable essència de la ciutat. M'interessava especialment la Venècia nocturna, aquella més desconeguda i autèntica.

Actualment em dedico a representar escenes de la vida quotidiana o temes d'actualitat i interès ciutadà. Venècia no deixa mai de sorprendre'm per la seva dualitat: rere les màscares de Carnaval s'amaga una realitat molt diversa. He descobert que hi grups molt actius que lluiten per protegir la ciutat de l'especulació i l'allau de turisme que amenacen en destruir el ritme de vida dels seus habitants.

Potser sigui utòpic, però jo crec que l'Art influeix en la manera de pensar i pot arribar a canviar la societat. Per això, a través del dibuix, m'he proposat iniciar una campanya de denúncia i sensibilització, donant a conèixer les iniciatives que mantenen viva la ciutat.

Et consideres una "llunàtica"?

Podríem dir que tinc el cap als núvols però sempre toco de peus a terra, degut a que vaig néixer sota el signe de Taure. La sana bogeria és un ingredient indispensable en tota expressió artística, és més, considero que és la fórmula secreta de la creativitat.

L'Art exigeix diferenciar-se, és una idea a contracorrent que es rebel·la i busca un punt irracional fora dels esquemes. Ara bé, quina és la línia que separa la normalitat de la bogeria?

L'ésser humà és víctima de les seves pròpies emocions i experimenta diferents estats d'ànim o canvis d'humor. En la persona creativa aquest fenomen arriba a perillosos extrems. De fet, una bona part dels artistes van acabar amb trastorns mentals.

Explorant els límits entre realitat i ficció, han vist coses que escapen als nostres ulls, imatges que només apareixen sota determinades condicions. Aleshores la bogeria es transforma en geni. Veient les meravelloses obres que ens han deixat, diria que els artistes llunàtics eren grans visionaris i tenien la seva part de raó.

Estàs acostumada a vendre en mercats de carrer i també en galeries i exposicions. Quines són les diferències? A on et sents més còmode?

Sí, són dos móns completament diferents. Al carrer tens absoluta llibertat i autonomia, tot i estar subjecte a la llei d'ocupació de l'espai públic que, malauradament, a Venècia té forces limitacions. Malgrat les dificultats, és una experiència que recomano vivament. Descobriràs habilitats desconegudes i aprendràs a resoldre tota mena d'imprevistos de manera ràpida i eficient: des de plantar cara als fenòmens atmosfèrics, com transportar tots els estris en un sol viatge i organitzar l'espai per exposar el màxim de material portant el mínim pes.

Les fires d'Art i Artesania són un lloc molt enriquidor per estar en contacte amb persones creatives i veure coses increïbles: des de llums-carabassa gravats a mà fins a joies de paper reciclat! Tant si participes com a artista o com a visitant, tornaràs a casa amb el cap ple d'idees en ebullició.

La galeria és una empresa de compra i venda d'Art. El vocabulari canvia i es parla de visibilitat, contactes i valor comercial mentre la creativitat queda en un segon pla. Les obres són productes que el galerista analitza amb ull crític segons les exigències del mercat. Preparar una exposició implica seguir una sèrie de passos més o menys establerts: fer un cartell, enviar invitacions, distribuir les obres en l'espai de manera impecable, preparar la llista de preus, fer una inauguració com cal, amb un crític d'Art i una copa de cava i, per últim, documentar-ho tot amb fotografies i vídeos de qualitat. Tot plegat és una gran estratègia de màrqueting dedicada a la promoció de l'artista.

També existeixen altres espais públics que poden acollir exposicions: restaurants, casals de la tercera edat, hospitals, bancs... que poden ser molt interessants.

Personalment, prefereixo les fires d'Art i Artesania. M'agrada el contacte directe amb la gent i l'atmosfera bohèmia que es respira. Malauradament, els mercats no es valoren com es mereixen... però no ens hem de deixar enganyar per les aparences! El talent no s'hauria de mesurar en base a l'espai i el número d'exposicions, sinó a la capacitat creativa de l'artista.